

Esterházy Emlékévet hirdettek

Kiemelt programok Isten szolgája Esterházy János születésének 120. évfordulója kapcsán

2021. márciusban emlékezünk Isten szolgája Esterházy János, Közép-Európa vértanúja születésének 120. és mártírhalálának 64. évfordulójára. Ebből az alkalomból egyházi és világi intézmények, illetve civil szervezetek Esterházy Emlékévet hirdettek a mártírpolitikus életművének népszerűsítése céljából. Az évforduló alkalmából mind a 4 visegrádi országban tartanak szentmiséket és koszorúzással egybekötött megemlékezéseket a magyar-lengyel származású mártír politikus, Esterházy János tiszteletére, kinek boldoggá avatási eljárása 2019. március 25-én kezdődött meg a krakkói főegyházmegyében. Magyarországon többek között március 3-án lesz online Szentmise János szándékára az egri Minorita templomban, március 14-én pedig eltemetésének helyén, az alsóbodoki Szent Kereszt Felmagasztalása Kápolnában „4 nemzet 1 LÉLEKBEN” címmel kerül sor egy 120 perces közép-európai imaórára.

Gróf Esterházy János a XX. század minden bizonnyal egyik legjelentősebb magyar vértanú államférfija. Életpályája és lelki hagyatéka, legalább öt nép történelmét érinti, ezek a magyarok, szlovákok, lengyelek, csehek és zsidók. Fiatalon már a Népszövetségi Liga kisebbségi konferenciáján szónokolt kifogástalan francia nyelven, ugyanakkor a Szlovákiában élő magyarság politikai vezetőjeként a legeldugottabb helyeken is felkereste a rábizottakat. Tényleges tagja volt a prágai és a pozsonyi parlamentnek, jelképesen pedig a budapestinek is. Hamis vádakkal négy országban volt letartóztatva és bebörtönözve. Ő volt az, aki a pozsonyi parlamentben, 1942-ben egyetlenként nem szavazta meg a zsidó lakosság deportálásának törvényét, akit a nyilas hatalom és a Gestapo egyszerre üldözött, akit elhurcolt, majd a gulagba küldött az NKVD, akit szülőföldjén távollétében halálra, majd kegyelemből életfogytiglani börtönre ítélték, és aki tizenkét éven át Csehszlovákiában, súlyos betegen, népéért és ellenségeiért egyaránt imádkozva járta börtönkálváriáját. Minderre Krisztus követéséből, a keresztény és az egyetemes emberi értékekkel való teljes azonosulásból és mély hitéből tudott elegendő erőt meríteni, magyarázza **Molnár Imre történész.**

Esterházy Jánost a legtömörebben Jézus tanítványaként lehet jellemezni. Ő a huszadik század két világháborúját megélve népét szolgáló, választott politikusként hirdette, és tetteiben is megélte az Evangéliumot. Nem kétséges, hogy ott a helye a boldoggá avatásra várók sorában, mivel példája és áldozatvállalása Isten akaratából is megtörtént valóságként élhet bennünk tovább, fejti ki **Pawel Cebula OFM Conv.**, aki Esterházy János boldoggá avatási eljárásának **posztulátora**. Ha minél többen lesznek olyan magyarok, lengyelek, szlovákok és csehek, akiknek Esterházy példája befogadása nyomán jobbá, értékesebbé válik az élete, az nemcsak elmélyíti bennünk az Istenünkhöz és hazánkhoz való hűséget, hanem összetartozásunkat is megerősíti úgy, mintha Esterházy János ma is itt lenne közöttünk, és maga biztatna erre bennünket.

Kevés politikus akad a huszadik században, aki hozzá hasonlóan a végletekig le tudott mondani saját érdekeiről, és a másodrangú állampolgárokra degradáltak ügyét védve tudott együtt érezni a megalázottakkal és üldözöttekkel, a háborútól, kiszolgáltatottságtól, kisémmizéstől szenvedő embertársaival: magyarokkal, lengyelekkel, zsidókkal, szlovákokkal. Rendszeres gyűjtéseket szervezett a rászorulóknak részére, százakat mentett meg az elhurcolás elől, miközben szinte folyamatosan kockára tette saját életét. Lengyelország lerohanásakor azonnal a menekültek segítségére sietett. A reá váró veszélyek elől többször is

elmenekülhetett volna, de ezt soha nem tette, mert oly hűséges volt hivatásához, népéhez és szülőföldjéhez, mint kínszenvedése idején Jézus az Atyához.

Esterházy János születésének 2021-ben sorra kerülő 120. évfordulója kapcsán az alsóbodoki Esterházy János Zarándokközpont a Pázmaneum Társulással és a Felvidéki Mária Mirjam Rádióval közösen Esterházy Emlékévet hirdetett. Az Emlékév célja, hogy a 2019-ben, Krakkóban megkezdődött és jelenleg is folyamatban lévő boldoggá avatási eljárást a most megnyíló emlékév eseményeivel és imáival lelkiekben is támogassa és erősítse. A szervezők ehhez kérik az egyházi és világi közösségek és intézmények, civil szervezetek és egyéb társulások csatlakozását. Az Esterházy Emlékévhez saját, Isten szolgája Esterházy János életét, mártíriumát felidéző események megrendezésével, vagy az Emlékévet meghirdetők által szervezett és kiejánlott programok átvételével lehet csatlakozni.

Esterházy János 120. születésnapjához kapcsolódó kiemelt programok és Szentmisék Esterházy János boldoggá avatásának és a visegrádi népek megbékülésének szándékára:

- 2021.03.03.** 17.00 óra **Szentmise**, online, celebrál: **Pawel Cebula** OFM Conv.
(Eger, Minorita templom, közvetítés: Szent István Rádió és TV)
- 2021.03.07.** 9.30 óra **Szentmise**, online, celebrál: **Balga Zoltán** plébános
(Prága, Szent Henrik templom, közvetítés:
<https://www.facebook.com/Pragai-Magyar-Katolikus-Plebania>)
- 2021.03.14.** 08.05 óra **Magyar szentmise**, online, celebrál: Molnár Tamás, káplán
(Pozsony, közvetítés: Pátria Rádió)
- 09.00 óra **Szentmise a Ferencesek templomában**,
(Budapest, Ferenciek tere, majd koszorúzás a Szép utca 3. szám alatti Esterházy emléktáblánál. Szervező: **Rákóczi Szövetség**).
- 9.30 óra Koszorúzás a kassai Csáky-Dessewffy palota udvarán álló Esterházy emlékműnél. (Kassa, Szervező: Kassai Polgári Klub)
- 11.00 óra Szentmise a plébániatemplomban, celebrál: Nagy András, Udvard.
- 13.15 óra **Püspöki szentmise a boldog Wladyslaw z Gielnowa templomban Varsóban**, celebrál: Mons. Michał Janocha püspök (Ursynów,, ul. Przy Bażantarni 3)
A szentmise után **koszorúzás a templom előtti Esterházy emlékműnél** a jelenlévő egyházi és állami vezetők részvételével. Beszédet mond: **Dr Jaroslaw Szarek, a Nemzeti Emlékezet Intézet igazgatója**.
- 15.00 óra Esterházy János születésének 120-ik évfordulójára emelt emlékoszlop ünnepélyes leleplezése (Udvard, templompark, Rendező: **Csemadok**).
- 15.00 óra **„Esterházy János visegrádi küldetése - 4 nemzet 1 LÉLEKBEN”**: 120 perces közép-európai imaóra Esterházy János születésének 120. évfordulóján az alsóbodoki Szent Kereszt Felmagasztalása Kápolnában. Program: Szentmise és az irgalmasság rózsafüzér ima, 16.00 óra **Körkapcsolás** a visegrádi országok legfontosabb Esterházy János életével kapcsolatos helyszíneire (Nyitraújlak, Krakkó, Kassa, Prága, Érsekújvár, Budapest, Mírov, Alsóbodok)
<https://www.facebook.com/ejarandokkozpont>
- 17.30 óra **Ünnepi szentmise a Jezsuiták templomában**, online, celebrál: Sajgó Szabolcs SJ, (Budapest, Mária u. 25.) <https://Jezusszive.jezsuita.hu>

További programok: <http://esterhazyjanos.eu/emlekev/>

Isten Szolgája Esterházy János életrajza

1901. március 14-én született Nyitraújlakon (ma Veľké Zálužie – Szlovákia). Édesapjától, gróf Esterházy János Mihálytól és édesanyjától, a lengyel származású Tarnowska Erzsébet grófnőtől mély katolikus hitet és lengyel-magyar hazaszeretetet kapott a nevelésben. A Csehszlovákiában kisebbségben élő magyar népcsoport vezetőjeként a prágai majd a pozsonyi parlamentnek is képviselője volt. Bátran védte az Isten által adott jogokat, az emberi méltóságot és az igazságosságot. 1942-ben, a szlovák parlament jelenlévő tagjai közül egyedül ő nem szavazta meg a zsidó lakosság deportálását kimondó törvényt. A második világháború idején segítette az üldözött zsidókat, lengyeleket és a más nemzetekhez tartozó szükségét szenvedőket is. Memorandumban tiltakozott Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel ellen. A Gestapo körözése miatt rejtőzködni kellett. Többször is elutasította a nyugatra való menekülés lehetőségét. 1945-ben a kommunisták letartóztatták, az NKVD elhurcolta, majd Moszkvában 10 év lágermunkára ítélték. A gulag táborokban súlyos tüdőbajt kapott.

A Szlovák Népbíróság halálra ítélte, amit a Szovjetunióból való kiadatása után elnöki „kegyelemből” Csehszlovákiában életfogytiglani börtönre változtattak. A szükséges orvosi kezeléstől megfosztva, súlyos szenvedések közepette 1957. március 8-án halt meg a mírovi politikai börtönben, ahol boldog Vasil' Hopko eperjesi görög-katolikus püspök látta őt el a szent útravalóval.

Tizenkét évig tartó börtönéletét az Evangélium példájára épülő imádságos lelkiület, az Eucharishtiában jelenlévő Jézus iránti szeretet, Szűz Mária és a Szentek iránti tisztelet töltötte ki. Rabságában, bármely nemzetiséghez tartozó fogolytársai vigasztalója és reményt adó támogatója volt. Életszentségéről több szlovák és cseh papi és világi személy tett tanúságot. Élete végéig tartó imáit és szenvedéseit saját népéért, ellenségeiért és a közép-európai nemzetek közti megbékélésért ajánlotta fel.

Temetésére csak a halálra ítélésének 70. évfordulóján, 2017. szeptember 16-án kerülhetett sor. Egy prágai tömegsírban fellelt földi maradványait a Nyitra melletti Alsóbodokon a Szent Kereszt Felmagasztalása kápolnában helyezték el, melyet évente zarándokok ezrei keresnek fel. 2019. március 25-én a krakkói Főegyházmegyében Marek Jędraszewski érsek-metropolita kezdeményezésére megindult Isten szolgája Esterházy János boldoggá avatási eljárása.

Legfontosabb életrajzi adatok:

Esterházy János a (cseh)szlovákiai magyar közösség kiemelkedő politikusa volt a múlt század húszas éveitől 1945-ig. 1901. márc. 14-én született Nyitraújlakon (Veľké Zálužie), s 1957. márc. 8-án hunyt el a hírhedt mírovi politikai börtönben (Csehország).

A szlovákiai magyar politikai életbe az 1920-as évek közepén az [Országos Keresztényszocialista Párt](#) tagjaként kapcsolódott be; 1931-ben a [Csehszlovákiai Magyar Népszövetségi Liga](#) elnökévé, egy évvel később az [Országos Keresztényszocialista Párt](#) elnökévé választották meg. 1935-től a kassai kerület nemzetgyűlési képviselője volt a prágai parlamentben. 1936-ban az [Egyesült Magyar Párt](#) ügyvezető elnöke lett. Az [első bécsi döntést](#) követően Szlovákiában maradt, ahol 1945 tavaszáig a [Szlovenszkói Magyar Párt](#) elnöki tisztét

töltötte be, s e tisztségében 1938 és 1945 között a szlovák parlamentben képviselte a szlovákiai magyar kisebbséget.

Noha egy adott történelmi korban kellett politizálnia, keresztény-konzervatív elveit megőrizve határozottan elutasította a nemzetiszocialista eszméket, s az abból fakadó politikai gyakorlatot. A II. világháború kitörése után, a menekülő lengyeleket segítette, elítélte a katyni tömeggyilkosságot, 1942. május 15-én pedig lelkiismereti okokra hivatkozva elutasította a zsidók deportálását lehetővé tevő törvény megszavazását a szlovák parlamentben.

1943-tól – a szlovákiai és a magyarországi politika radikalizálódása miatt – fokozatosan visszavonult a politikai szerepléstől. Tevékenysége ekkor főleg a szegények és rászorulóknak támogatására irányult. 1944-ben zsidókat és más üldözötteket bújtatott, ill. segítette menekülésüket.

1944 decemberében a nyilasok Budapesten letartóztatták, s bár arra kényszerítették, hogy lemondjon a magyar pártelnökségről, párttársai 1945 tavaszán újra elnökké választották őt. Ezt követően a Szlovák Állam bírósága börtönbüntetésre ítélte, majd a Gestapo is elfogatóparancsot adott ki ellene, ezért illegálisba kényszerült.

1945-ben, a [kassai kormányprogram](#) kihirdetésekor még bekapcsolódott a szlovákiai magyarok jogvédelmébe, de a szlovák belügyi szervek letartóztatták és átadták a szovjet hatóságoknak, akik a Szovjetunióba hurcolták és tíz évnyi munkatáborra ítélték.

1947-ben, távollétében, a szlovák népbíróság koholt vádak alapján kötél általi halálra ítélte. A szovjet hatóságok, az ítélet végrehajtására 1949-ben átadták őt Csehszlovákiának. A halálos ítéletet ezt követően a köztársasági elnök életfogytiglanira változtatta. A már súlyosan beteg Esterházy a következő éveket a legkeményebb csehszlovákiai politikai börtönökben töltötte.

1957 márciusában a morvaországi Mírovban érte a halál. Holttestét elégették. Hamvait 2007-ben a család és a magyar kormány kérésére, Karel Schwarzenberg volt cseh külügyminiszter közbenjárására, a kommunizmus áldozatainak prágai tömegsírijában találták meg. Az e sírból akkor kivett hamvakat tartalmazó urnát átadták lányának, Malfatti-Esterházy Alíznek.

1993-ban Simon Wiesenthal, a bécsi holokauszt dokumentációs központ vezetője levélben kérte az illetékes szlovák szerveket Esterházy János rehabilitációjára, ugyanígy lépett fel 1999-ben Alois Mock, Ausztria egykori külügyminisztere, majd 2001-ben Martonyi János magyar külügyminiszter is. Szlovákiai rehabilitálása ennek ellenére máig várat magára.

2009 májusában Lech Kaczyński lengyel köztársasági elnök a külföldiek számára adományozható legmagasabb kitüntetés, a Polonia Restituta adományozta posztumusz Esterházy Jánosnak.

2010 májusában a Yad Vashem Intézet „elismerését és köszönetét” fejezte ki posztumusz Esterházy Jánosnak az üldözött zsidók megmentéséért.

2011-ben a New York-i Rágalmazásellenes Liga (ADL - Anti-Defamation League) zsidó szervezet a „Jan Karski nevét viselő - Bátorságért” kitüntetését adományozta in memoriam Esterházy Jánosnak a szlovákiai zsidótörvénnyel szembeni elutasító magatartásáért.

2019. március 25-én a krakkói Főegyházmegyében Marek Jędraszewski érsek-metropolita kezdeményezésére megindult Isten szolgája Esterházy János boldoggá avatási eljárása.

Ettől kezdve már nemcsak a Szlovákiában és Csehországban élő magyar közösség tekint saját mártíriaként Isten szolgája Esterházy Jánosra. Személyének tisztelete egyre inkább terjed a visegrádi országokban is, ahol napjainkban több tucat emlékhely hirdeti a közép-európai nemzetek Esterházy életműve és mártíriuma iránti tiszteletét. A szlovákiai magyar mártír politikus urnáját befogadó Szent Kereszt Felmagasztalása Kápolnát az elmúlt években több ezer zarándok kereste fel.